

Projekat „Put Evropom – ujedinjeni u različitosti

Projekat „Put Evropom – ujedinjeni u različitosti“ potiče djecu da kroz igru i istraživanje upoznaju kulturu, jezik, običaje i umjetnost evropskih naroda uz podršku odgajatelja i roditelja.

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Ideja o projektu rodila se već u prošloj školskoj godini. Primjetile smo da djeca naše grupe rado govore o svojim putovanjima sa roditeljima, da pokazuju interes za učenje apstraktnih simbola-zastava, da u vrtić često donose geografske alatke poput ilustrovanih atlasa, kartu svijeta, globus. Interes su pokazali i prema tradicionalnoj muzici drugih naroda ali i djelima klasičnih kompozitora. Posjeta Zemaljskom muzeju u Sarajevu pobudila je kod djece interes za egzotične životinje dalekih krajeva (prilog). Slično se dogodilo i nakon posjete Galeriji Bosne i Hercegovine kada su mnogi pokazali želju da „postanu veliki slikari“). Interes za djela klasičnih evropskih kompozitora pojavio se nakon što smo pristvovali koncertima klasične muzike u Narodnom pozorištu a koji su prilagođeni djeci predškolskog uzrasta : koncert „Simfonija Igračaka“ i „Muzički kutak“. (prilog br 1).

Usljedila je detaljna priprema našeg tima koja je uključivala istraživanje dječijih interesovanja, stečenih znanja i vještina. Aktivnosti su zamišljene tako da imaju istraživački karakter, po mogućnosti inicirane od strane djece, s namjerom da se sadržaji produbljuju kao rezultat pronalaženja odgovora na dječija pitanja.

CILJ I ŽELJENI ISHOD

Naš je cilj da kreiramo kreativno i poticajno okruženje, okruženje koje će ih potaknuti na istraživanje, propitivanje i provjeravanje ličnih iskustava, koje će omogućiti poticaj kooperativnosti, gdje će jezik biti „alatka učenja“, i gdje ćemo se svi dobro zabaviti.

Željele smo da kroz projekat djeca ne uče samo o temi projekta nego i o sebi samima, jedni o drugima, o sličnostima i razlikama i tome kako zajedno kvalitetno živjeti te stvoriti priliku za razvoj interkulturalnog identiteta djece.

Projekat treba da potiče urođenu znatiželju kod djece a samim tim želju za učenjem.

U tom kreativnom procesu djeca i odgajatelji „učit će i istraživati zajedno“.

Krug učesnika proširiti na roditelje kako bi postali aktivni sudionici istraživačkog procesa ali i širu društvenu zajednicu i njene institucije. Djeca će učiti kroz svoje lično iskustvo.

Omogućiti djeci s posebnim potrebama aktivno sudjelovanje u projektu.

Ostvariti odgojno –obrazovne ciljeve (kognitivni razvoj, razvoj govora, komunikacije i govornog stvaralaštva, socio-emocionalni razvoj i razvoj ličnosti, tjelesni razvoj, razvoj muzičkog i likovnog stvaralaštva).

Stimulisati razvoj asocijativnog razmišljanja i uvoditi djecu u svijet apstraktnih klasifikacija, serijacija i asocijacija.

Planiramo koristiti informacionu tehnologiju kojom raspolažemo u vrtiću.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Prvi koraci

Najprije smo istražili koliko djeca poznaju osnovne geografske alatke. Atlasi, geografske karte, globus, sve se to predmeti koje smo planirali koristiti u aktivnostima i nužno je da se djeca mogu njima koristiti s razumjevanjem. Realizirali smo aktivnosti koje su omogućile da djeca saznaju :

- Da se velika kopna nazivaju kontinenti
- Imena kontinenata i velikih okeana
- Kako se kretati u pravcu istoka, zapada ,sjevera i juga
- Značenje boja (okeani i mora, planine, rijeke, pustinje, šume ,jezera, ledene oblasti).
- Da su ljudi na planeti povezani kopnenim, vodenim i vazdušnim putevima

U ovom dijelu smo već počeli koristiti računar pa su i aktivnosti postajale zabavnije i mogli smo odgovore na mnoga dječija pitanja odmah istražiti.

(prilog br 2)

Pojmovi : država, granica, zastava, himna

Navedeni pojmovi će se često koristiti u komunikaciji željele smo otkriti šta o njima znaju djeca, kako ih tumače i razumiju, željele smo proširiti dječija saznanja, otkloniti nedoumice. Iznenadeni smo dječijim odgovorima i njihovim razmišljanjima (prilog br 3).

Već postojeća iskustva nadogradili smo kroz aktivnosti :

- proučavanje političke karte Europe
- slušanje himni i uočavanje sličnosti i razlika
- igre sa zastavama
- čitanje teksta za djecu "Kako i zašto se sluša himna?"
- puzzle države Europe koje smo sami napravili pomogle su u razumjevanju pojma granice
- dječiji likovni radovi

(prilog br.3)

Tematski sklopovi (države)

Putovanje državama-susjedima BiH

Plan našeg putovanja slijedi i poštuje princip od bližeg ka daljem. Stoga, putovanje je započelo od naših susjeda Hrvatske, Srbije, Slovenije i Crne Gore i djeca su odmah mogla prepoznati sličnosti sa kulturom i tradicijom naše domovine gdje je jezik bio osnovna poveznica ali i muzika, tradicionalna kuhinja i neki društveni običaji. Ovdje su djeca mogla iznositi i neka svoja lična iskustva jer su putovali u ove zemlje na odmor sa roditeljima ili išla u posjet bakama i djedovima, daljim rođacima. Tako su u vrtić pristigle brojne fotografije sa putovanja. (prilog 4.)

Put Evropom odveo nas je u Njemačku, Holandiju, Francusku, Italiju, Veliku Britaniju, Irsku, Španiju i Grčku, zemlje Skandinavije.

Put kroz Njemačku

Dok je Njemačka autoindustrija privukla pažnju većine dječaka, djevojčice su rado slikale karusel, saznali smo i da su neke od najdražih dječijih aktivnosti poput ukrašavanje jelki i stavljanje svjećica na rođendansku tortu započeli baš Njemci. Berlinski zid zaintrigirao i jedne i druge pa su i sa roditeljima nastavili istraživati historijat ove tako poznate i tužne građevine. Tako smo došli i do pojma rata koji je i bio direktno uzročnik podjele jednog grada. Kako su to djeca doživjela najbolje će dočarati razgovor jednog dječaka i mame nakon povratka iz vrtića (prilog br.5).

Put kroz Italiju

Uticaj italijanske kuhinje na našu ishranu je bio lako uočljiv pa su neki zaključili da su se „Italijani sigurno doselili u Bosnu i Hercegovinu“. Tragom starih Rimljana dokazali smo da su oni zaista prije mnogo godina bili na našim prostorima i kao dokaz tome imamo i Rimski most na Ilidži. Veliku pažnju privukle su dvije građevine: Koloseum i toranj u Pizzi. Borbe gladijatora u areni djeca su smatrala okrutnom ali gladijatori su ih fascinirali svojom snagom i hrabrošću, posebno nakon što smo pogledali i sekvencu iz istoimenog filma.(prilog br.6)

Putovanje u Englesku, Škotsku i Irsku počeli smo upoznavajući englesku kraljicu, njenu palatu i stražare u crvenim kaputima i crnim šubarama, te London kao grad pun znamenitosti: Tower bridge, London eye, crvene autobuse na sprat i crvene telefonske govornice, Big Ben, koji kako su djeca uočila, podsjeća na našu sahat kulu u Sarajevu i predivni Holland park sa pitomim vjevericama. Kako su sve to djeca doživjela možete vidjeti u njihovim radovima, a omiljena igra s pjevanjem im je postala „London bridge“ .

Priča, pjesma i crtani film o Robin Hood-u koji se bori za siromašne podstakla je djecu na diskusiju o temi kako pomoći drugima i tom prilikom dogovorili smo se da ćemo posjetiti dom za djecu bez roditeljskog staranja.

Kroz instrumentalnu muziku upoznali smo zvuk gajdi, koje potiču iz Škotske. Novo i neobično bilo je susresti se sa narodnom nošnjom iz Škotske-kiltom, koji nose muškarci. S obzirom da Irska na svom grbu ima harfu, upoznali smo i slušali i taj za djecu novi i nepoznat instrument, te prakticirali vježbe opuštanja kroz instrumentalnu muziku u kojoj preovladava zvuk harfe. Uspješno smo imitirali plesače irskog stepa koji se svojom specifičnošću i ritmom veoma dopao djeci. Naučili smo da je Halloween irski praznik kojeg ćemo takođe obilježiti u vrtiću na prigodan način, onda kad i Irski to rade, za dan svih svetih. (prilog br.7)

Putovanje kroz Francusku

Uz pjesmu „Un,deux, trois“ naučili smo brojati, a uz poznatu „Frere Jacques“ i još neke riječi francuskog jezika. Paris je fascinirao djecu svojom ljepotom i znamenitostima: Ajfelovim tornjem, Muzejom Luvr, gdje smo vidjeli najpoznatija djela umjetnosti iz cijelog svijeta, Trijumfalnom kapijom koje smo pravili od kreativnih materijala, crtali, slikali raznim tehnikama.

Otvorili smo u sobi radnju francuskih parfema u čijem prikupljanju i pravljenju kolekcije su nam pomogle mame. Organizirali smo modnu reviju po uzoru na francuske revije visoke mode.

Francuska kuhinja djecu nije baš oduševila. Puževi, žablji bataci i „jadni, predivni konji“ na tanjuru??? Brzo su to zaboravili kušajući francusku veknu i palačinke, e to je bilo ukusno. Degustirali smo nekoliko vrsta francuskih sireva za doručak i na poslijetku smo po uzoru na Tour de France organizirali biciklijadu u vrtiću, gdje su djeca pokazala svoje sportske vještine.

(prilog br.8)

Putovanje kroz Holandiju

Holandija je sa svojim simbolima tulipanima bila vrlo inspirativna za male umjetnike, kao i reprodukcije Van Gogha „Zvezdana noć“ i „Suncokreti“ koje su djeca izuzetno uspješno predstavila na svojim radovima. Ono što ih je veoma dojmilo jeste priča o tome kako je taj umjetnik sam sebi odrezao uho. Pravili smo vjetrenjače od papira, te klompe od gline, a za užinu poslužili holandske sireve gaudu i edamer, koje djeca veoma vole. (prilog br.9)

Putovanje kroz Španiju

Put u Španiju počeli smo muzikom, zvucima gitare koja vodi porijeklo iz ove zemlje, instrumentalnim kompozicijama „Sjećanje na Alhambru“ i „Ljubavnom serenadom“, koje su djeca opisala kao nježne, pomalo tužne. Svirali smo na kastanjetama, u ritmu flamenka, a koreografski obradili paso doble, ples s kojim smo nastupali u ovom periodu na više manifestacija. Ono što je podstaklo sportski i takmičarski duh jeste fudbalska utakmica u kojoj smo po uzoru na najpoznatiji fudbalski klub Barcelonu otkrili vrlo talentovanog malo fudbalera u našoj grupi, koji želi biti kao Messi, najpoznatiji fudbaler svijeta. (prilog br.10)

Putovanje kroz Grčku

Grčku smo predstavili pričama, mitovima o Ikaru i Dedalu, trojanskom konju i Ahilovoj peti. Dramatizovali smo Ezopove basne i lisici i rodi, zecu i kornjači.

Naučili smo mnogo o istoriji olimpijskih igara koje potiču iz davne Grčke, povezali ih sa XIV ZOI u Sarajevu, kojima smo motivirali roditelje da svoja sjećanja podijele sa nama pričajući djeci o tome. Tako smo inspirisani ovom temom organizovali u vrtiću male olimpijske igre u kojim su učestvovala sva djeca. (prilog br.11)

Put Skandinavijom

O državama Skandinavskog poluotoka djeca nisu imala skoro nikakva saznanja. Stoga su one privukle i veliki interes za istraživanje. Ono što su djeca prvo uočila bila je velika sličnost u njihovim zastavama ali i u jeziku za koji su rekli da je najteži. Također smo zaključili da narodi Skandinavije imaju jako razvijenu ekološku svijest i da mnogo vole prirodu. Islandski vulkani i geiziri, Lego iz Danske, domovina Deda Mraza Finska, Vikinzi iz Švedske i Norveška Nobelova nagrada, samo su neke zanimljivosti po kojima će djeca upamtiti ove daleke zemlje. (prilog br.12)

Mape uma

Još prethodne školske godine počeli smo sa djecom praviti mape uma na različite teme. Sada smo za tu priliku pripremili jednu deblju svesku s ciljem da po završetku projekta imamo učilo koje će se uvijek moći koristiti u aktivnostima ali i koje ćemo sa djecom moći neprestano dopunjavati novim fotografijama, razglednicama, dječijim crtežima, pisanim tekstovima, simbolima. (prilog br)

Prelistavanje naše Europske zbirke sada počinje dobijati i takmičarsku dimenziju, ko će više znati, prepoznati, objasniti, povezati asocijacijama sa zemljom porijekla .(prilog br.13)

Književnost i govorno stvaralaštvo

Zaista je nevjerovatno kako je ovaj projekat potaknuo djecu da govore i budu aktivni sudionici, a ne pasivni slušaoci. Pitanja koja su postavljali i zaključci do kojih su dolazili, tumačenja, diskusije među njima imale su zaista novu dimenziju.

Svakog jutra pozdravljamo se na stranim jezicima i brojimo bar do pet a na nekim jezicima do deset . Uz pomoć plakata koji je napravila mama dječaka iz grupe, uvidjeli su kako se mnogo njemačkih riječi koristi u našem jeziku, kasnije smo u vrtiću i sami napravili sličan plakat, ali za riječi engleskog porijekla. Saznali su i da su njihove omiljene bajke napisala braća Grim, da je Pinokio "Italijan" a Pipi Duga Čarapa je Šveđanka. O Kralju Arturu i Robinu Hudu istraživali smo kao o legendama, a čitali smo i grčke mitove o Ahilu, Ikaru i Dedalu. Ono što smo čitali otvaralo je i poticalo na neke zaista zanimljive diskusije:

o Robinu Hudu i njegovom "uzimanju od bogatih i davanju siromašnim"

o Pipi Dugoj Čarapi koja nije željela ići u školu i koja je živjela sama

o laganju i Pinokiju

o dobrom kralju, vitezovima okruglog stola i dvorcu Kamelotu gdje su svi sretno živjeli

o tome zašto su grci imali mnogo bogova?

Stvaralačke aktivnosti (muzika, ples, likovna umjetnost)

Da nije bilo gospodina Orfa djeca u vrtiću ne bi uživala u muziciranju na svom omiljenom instrumentariju. U čast tog dosjetljivog Nijemca izvodili smo mnoge brojalice. Slušali smo kompozicije njegovih sunarodnjaka Betovena i Baha , podsjetili se čuda od djeteta iz Austrije- velikog Mocarta. Uz zvuke Menueta naša soba je postala balska dvorana, energija se pretočila kroz ples Passo doble. Slušali smo himne i primijetili da se neke pjevaju, a neke ne, da uz neke možemo stupati i koračati poput vojnika, da su neke pomalo tužne. Oda radosti je dobila najviše dječijih simpatija.

Materijali koje smo koristili u likovnim aktivnostima zaista su bili raznovrsni kao i teme dječijih radova. Pokazalo se da se djeca najlakše i najsponatnije izražavaju kroz svoj crtež, koji nije bio nikada samo kopija onoga što vide, već oplemenjen onim kako djeca doživljavaju i razumiju na svoj poseban i čist način.

Posebnu pažnju poklonili smo velikim umjetnicima Vinsentu Van Gogu, Pablu Pikasu i Leonardu da Vinčiju. Ove umjetnike smo proučavali malo drugačije, čitali smo zanimljivosti iz njihovih životopisa, gledali na internetu kako stvaraju uživo (Pablo Picasso at work), proučavali tehnike slikanja kroz posmatranje njihovih najpoznatijih umjetničkih djela (prilog br). A po čemu će ih djeca pamtit i možemo zaključiti prema sljedećim izjavama:

“U Italiji su najbolji slikari dobili ime po nindža kornjačama...”

“Mona Liza se smije jer je sakrila nešto u rukama a niko ne zna šta..”

“Jako mi se sviđaju ovi Suncokreti ali mi se ne sviđa to što je učinio svom uhu...”

“Na ovim slikama je spajao jednu ženu od dva tijela...”

“Ovaj bik ima ljudsko lice i vidim odmah da je mnogo jak...”

(Prilog br.14)

Roditelji i projekat

Kao dokaz izuzetne saradnje koju inače imamo s roditeljima, uključili smo i njih u projekat na razne načine. Uz njihovu pomoć оформili smo naš „Muzej“, zbirku predmeta iz raznih zemalja. Roditelji su obogaćivali svakodnevno naše aktivnosti donoseći knjige, enciklopedije, fotografije, tematski vezane za sadržaje koje smo obrađivali. Naše aktivnosti počinjale su u vrtiću, kao inicijativa, a nastavljale se kod kuće. Djeca su tražila od roditelja, starije braće ili sestara da istražuju o temama koje smo u vrtiću radili, pronalaze sadržaje na internetu ili u knjigama, te je tako proces učenja trajao svakodnevno i uključivao cijelu porodicu. Neki roditelji su bili gosti u našoj sobi, prezentirajući svoja iskustva i dojmove iz zemalja koje su i sami posjetili. Roditelji su sa djecom kod kuće izrađivali plakate o državama Evrope, svaki rad je dijete prezentiralo pred grupom.

Svim navedenim efektima koje smo postigli ovim projektom prevazišli smo naša očekivanja.

(prilog br.15)

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

Ovaj projekat ima brojne efekte s različitih aspekata. Doživljaj različitosti je ono što smo iznad svega ponudili djeci, jer shvatanje i prihvatanje različitosti nam je danas potrebnije nego ikad. Učiniti to na ovom uzrastu znači pripremiti dijete za boravak u svijetu koji obiluje različitostima. Kroz ovaj projekat smo multikulturno educirali našu djecu, na kreativan način, učili ih da kritički misle i upoređuju, da iznose svoja mišljenja slobodno, bez straha da je ijedno pogrešno, da

razumijevajući druge razumiju sebe. Tako se, po našem mišljenju, odgajaju djeca širokog uma, otvorena za sve novine, otvorenog i tolerantnog duha, budući ljudi koji će da prihvataju druge i drugačije, razumijevaju i prihvataju različitosti među kulturama i ljudima, kao prednost i bogatstvo koje nas okružuje.

Djeca su kroz projekat naučila da koriste dječiju kartu Evrope, da na toj karti prepoznajući simbole prostorno i sadržajno prepoznaju evropske zemlje, njihove glavne gradove, znamenitosti i povezuju ih sa sadržajima koje su usvojili. Primjenjujući NTC sistem učenja razvili smo kod djece i funkcionalno i asocijativno razmišljanje, kao nov i kreativan način učenja, a ova tema široko je polje koje nudi sadržaje vrlo pogodne za tu vrstu učenja. Djeca nakon projekta znaju po nekoliko riječi svakog od jezika evropskih naroda (brojeve, pozdravi, pjesme), znaju prepoznati i razlikovati o kojem se jeziku radi, igre djece evropskih država preuzeli su kao svoje i rado ih se igraju, upoznali su brojna poznata muzička djela evropskih kompozitora, kao i djela najpoznatijih evropskih, a svjetski poznatih likovnih umjetnika. Kroz plesne sadržaje upoznali smo tradicionalne evropske plesove. Kroz sve aktivnosti stvorili smo osnovu za otkrivanje i njegovanje kreativnosti svakog djeteta, u skladu sa njegovom željom, interesom i sposobnostima. Prezentacijom radova i usvojenih sadržaja dali smo priliku introvertnoj djeci da se iskažu pred grupom. Kao veoma bitno izdvojili bismo sudjelovanje djece s poteškoćama u razvoju koja pohađaju našu grupu. Jedno od te djece je pokazalo izuzetan senzibilitet za muzičke sadržaje. Drugi dječak, koji takođe ima poteškoće u razvoju (poremećaj pažnje i koncentracije) zapravo je izuzetno darovit! On prepoznaje ne samo evropske, već i zastave zemalja gotovo cijelog svijeta, njihov položaj na karti svijeta, kao i brojne druge apstraktne simbole (oznake automobila). Otkrili smo još nekoliko darovite djece, koji imaju izuzetnu sposobnost simboličkog pamćenja. Razvili smo svijest o uticaju drugih kultura na kulturu naroda Bosne i Hercegovine. Djeca su naučila da lakše povezuju i razumiju prošlost i sadašnjost, te smo ih tako uveli u pojam vremena, prostora, kulture i društva.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Svako onaj ko bi želio implementirati našu ideju mogao bi to učiniti na isti ili sličan način, jer ovaj projekat daje tu mogućnost, bogatstvom sadržaja i širinom koju nudi. Implementacija istog ovisi o grupi, interesovanjima, afinitetima i djece i odgajatelja, ali ga preporučujemo svima koji žele da istražuju i uče na nov i kreativan način, da se dobro zabave, da upoznaju svijet koji ih okružuje.

Collections

NIN nagrada

Nominovane prakse

NIN 2017